

JOHN BOYNE

ÇİZGİLİ PİJAMALI ÇOCUK'UN YAZARINDAN

YANKI ODASI

“Kendi kuşağının en iyi yazarlarından biri.”

Observer

Türkçeleştiren:
Mert Doğruer

Delij

John Boyne

1971 yılında İrlanda'nın Dublin kentinde dünyaya gelen John Boyne, Dublin Trinity Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Yazarın 2006 yılında yayımladığı ve Nazi toplama kampları gerçeğini iki çocuğun gözünden anlattığı romanı *Çizgili Pijamalı Çocuk*, Miramax tarafından sinemaya uyarlanarak pek çok ödül aldı. Tüm dünyada milyonlarca satan kitap İrlanda listelerinde 80 hafta bir numarada kalarak büyük bir rekora imza attı ve *New York Times*'in çok satanlar listesinin de zirvesine yükseldi. Yetişkin edebiyatı alanında da ürünler veren Boyne, çalışmalarına Dublin'de devam etmektedir.

Delidolu Yayınları'ndan Çıkan Kitapları:

Romanovlar'ın Son Evi (roman)

Asker Doğmayanlar (roman)

Gökyüzüne Uzanan Merdiven (roman)

Artık Hiçbir Yer Ev Değil (roman)

Yankı Odası (roman)

Mert Doğruer

11 Aralık 1989'da Bursa'da doğdu. Bursa Anadolu Lisesi'nin ardından bir vakıf üniversitesinin uluslararası ilişkiler bölümünden mezun oldu. On bir yıllık kitap çevirmenliğinde Philip K. Dick, Jim Thompson, Robert Louis Stevenson, Charlie Kaufman, Leonard Gardner, George Orwell, Ray Bradbury, Diana Gabaldon, Tim Marshall gibi yazarların eserlerini tercüme etti; sekiz yıldır editörlük de yapıyor.

YANKI ODASI

© 2023, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2021, John Boyne

İlk baskı 2021 yılında, İngiltere’de *The Echo Chamber* adıyla Transworld Publishers’in bir alt markası olan Doubleday tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları William Morris Endeavor Entertainment ile anlaşmalı olarak AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: John Boyne

TÜRKÇELEŞTİREN: Mert Doğruer

EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın

DÜZELTİ: Seza Özdemir

KAPAK TASARIMI: Marianne Issa El Khoury/TW

Tortoise ©Dan Saelinger / Trunk Archive

Phone ©Getty Images

GRAFİK UYGULAMA: Sezer Gök

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Ekim 2023 (3000 adet)

ISBN: 978-625-7314-98-5

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

JOHN BOYNE

ÇİZGİLİ PİJAMALI ÇOCUK'UN YAZARINDAN

YANKI ODASI

Deli

Chris Meyler'e...

“Sosyal medya bir zamanlar yalnızca barda bir kadeh şaraptan sonra konuşan ve topluma zarar vermeyen ahmaklar alayına konuşma hakkı tanıyor. O zamanlar hemen susturulurlardı ama şimdi Nobel Ödülü kazanmış kişilerle aynı konuşma hakkına sahipler. Bu, ahmakların istilasıdır.”

UMBERTO ECO

“Kar tanesi kendisini asla çiğdan sorumlu hissetme ihtiyacı duymaz.”

JON RONSON
So You've Been Publicly Shamed

BİRİNCİ KISIM

4 Şubat 2004

Paddington'daki St. Mary's Hastanesi'nin bekleme odalarından birinde, George Cleverley sessizce oturmuş, beş yaşındaki oğlu Nelson ile dört yaşındaki kızı Elizabeth'in uykulu yüzlerine, dağılmış saçlarına bakıyor. Şu an, yani bir çarşamba sabahının erken saatlerinde asla burada olmamaları gerekirdi. Hem korku içindeler hem de durumu anlamıyorlar.

Bir süredir duvarında zaman çizelgesi tutarak küçük erkek kardeşinin geleceğini umduğu zamana kadar gün sayan Nelson, "Yeni bebeğin gelmesine altı hafta daha var sanyordum," diyor. Üzerinde kovboy kostümü var ama şapkasını ve oyuncak tabancasını unutmuş.

"Öyle olması gerekiyordu," diyor George ve kolunu çocuğun omzuna dolayıp onu kendisine çekiyor. "Ama bebekler bazen beklenenden biraz erken de gelebiliyor."

Ambulans yaklaşırken annesinin acı dolu çığlıklarını duyan ve Beverley'nin geceliğinin kana bulanışını izlemiş olan Elizabeth, "Annem ölecek mi?" diye soruyor.

Gözyaşlarını zor tutan babası, "Elbette ölmeyecek," diye yanıt verse de bundan emin değil. İlk iki çocuğun doğumu sorunsuz gerçekleşmişti ama bu gebelik çok zorluk çıkarmıştı. George, Beverley'ye yardım etmek için elinden geleni yapmıştı, üstelik Beverley'nin yaşadığı sorunlar ikisini yıllardır olmadıkları kadar birbirine yakınlaştırmıştı; Beverley'yi kaybetme fikri George'un neredeyse dayanamayacağı kadar ağır bir düşünce. Ama kafası yine de bu karanlık noktaya kayıyor. Nelson ve Elizabeth'e tek başına bakması gerekebileceği düşüncesi onu kahrediyor. Güçlü olması gerekir, George

bunun farkında ama sevdiği kadının desteği olmazsa çocuklara nasıl bir hayat yaşatmayı umabilir ki? Asla dindar bir adam olmamasına rağmen dua etmeye başladığını fark ediyor.

Genç bir hemşire, George'un yanından ağır ağır geçerken ona doğru bakıyor. George hemşirenin ne yaptığının farkında. Sırf ona iyice bir bakmak ve insanlara televizyondaki George Cleverley'yi gördüğünü ve onun gerçek hayatta daha kısa ya da daha uzun, daha şişman veya daha ince olduğunu anlatabilmek için geçiyor yanından. George şöhretinden genellikle keyif alır ama böyle anlarda fazla geliyor. Ambulans şoförleri bile etkilenmiş gibi, hatta George içlerinden birinin imza istemeye niyetleneceğinden de emin.

Şimdi, çocuklarına güven vermek için sesini sakın ve güçlü tutarak, "Ne olursa olsun," diyor, "biz bir aileyiz. Birbirimizi çok seviyoruz, hep de seveceğiz ve aramıza asla bir şey giremeyecek. Anlıyor musunuz?"

"Evet, babacığım," diyor ikisi de ve George onları kendisine doğru çekiyor.

Bir kapı açılıyor ve dışarı bir doktor çıkıyor, yüzündeki maskeyi indiriyor. George öğrenmek istediği her şeyi kadının yüz ifadesinin ona hemen anlatacağını bildiğinden gözlerini ona dikiyor.

Doktor gülümsemekte.

"Eşiniz iyi. Çok kan kaybetti ama şimdi kan nakli yapıyor, bir zorluk çıkacağını sanmam. Bebek? Küçük bir oğlan. Prematüre olsa da sağlıklı. Onu birkaç hafta burada tutmamız gerekecek ama iyileşeceğini düşünüyorum."

George ağlamaya başlayınca Nelson ile Elizabeth ona hayretle bakıyor. Çocuklarına sınımsız sarılıyor George. Ailesini çok seviyor. Hepsine âşk.

Tam da o anda, Harvard Üniversitesi'nin yurt odalarından birinde, on dokuz yaşında bir çocuk, bilgisayar klavyesinde giriş tuşuna basıyor ve "The Facebook" adını verdiği şeydeki ilk gönderinin belirişini izliyor:

Mark Zuckerberg az önce profil fotoğrafını değiştirdi.

Pazartesi

ŞAPKACI İLE KOKU UZMANI

George Cleverley kendisinin tamamen modern bir adam olduğuna, önceki kuşağın tarihî yobazlıklarını, kendi kuşağının toplumsal önyargularını ve sonraki kuşağın saldırganca tahammülsüzlüğünü kesinlikle barındırmayan, özgür bir düşünür olduğuna inanarak daima övünç duymuştu.

Her çocuğunun doğumundan sonra, çocuk bakımının hâlâ *annenin* ilk görevi olarak görüldüğü bir dönemde, George bez değıştirme işinde üzerine düşeni yapmış, eşi gece yarılarında uykulu hâlde bebekleri beslerken sıkça onun yanında olmuş ve eşi son doğan yavrularını emzirirken ona kitap okumuştur. Yürüyüşlere katılmış, biraz olsun sakıncalı görünen her şeyi protesto etmiş ve gazetelerde yayımlanan köşe yazılarında hem Amerikan başkanlarını hem Afrikalı diktatörleri hem de Rus despotları eleştirmişti. En büyük oğluna Nelson Mandela'dan dolayı Nelson ismini vermiş, ikinci isim olarak da Fidel eklemişti. Her hafta sunduğu, Britanya televizyonlarının en popüler yapımları arasında yer alan sohbet programında cinsiyetlere göre eşit sayıda konuk almaya özen göstermiş, kadroda aktrisler yer alınca sohbette onların vücutları veya cinsel hayatları hakkında asla konuşmamış, işlerine ve hayırseverliklerine odaklanmayı yeğlemişti. Kendisini mali açıdan muhafazakâr, sosyal açıdan liberal görürdü, avcılığın en büyük muhaliflerindendi ve Charles ile Camilla'ya Highgrove'da iki hafta sonu misafir olmuştu. Siyaseten hem soldan hem sağdan takdir görürdü; adil ve dengeli bir gazeteci olduğu düşünülürdü. Siyasi eğilimlerini halkın önünde hiç tartışmamış olsa da oyunu daima partilere değil, kişilere vermiş ve dolayısıyla yıllar

içinde kâh Muhafazakâr Parti'den kâh İşçi Partisi'nden kâh Liberal Demokrat Parti'den adaylar için oy kullanmıştı. Hatta Brexit yüzünden sönük geçen 2019 genel seçiminde Yeşiller'e bile oy vermişti. Somali'den on sekiz keçi sahiplenmiş, ayrıca başkentte yedi Onur Yürüyüşü'ne katılmış ve gökkuşağı bayrağını coşkuyla sallamıştı.

Yine de, büyük çabalarla kazandığı *Woke*¹ kimliğine rağmen, Angela Gosebourne ona bir kez daha baba olacağını haber verdiğinde aklına gelen ilk düşünce şuydu: *Planladın bunu, değil mi? Tuzak kurdun bana.*

O sıralar George'la Angela'nın ilişkisi köklü sayılmazdı, beş ayı doldurmamışlardı bile, üstelik George bunun hiç de ciddi bir ilişki olduğunu düşünmüyordu, gönül eğlendiriyorlardı daha çok. Beverly'ye daha önce hiç ihanet etmemişti ve böyle bir adama dönüştüğünü görmekten nefret ediyordu ama evliliği son yıllarda zoraki bir hâl almıştı, iletişimlerini büyük oranda yüz yüze değil de WhatsApp üzerinden kuruyorlardı. Angela'nın ilgisi de George'un egosunu kavrayıp iyice sallamıştı.

George ondan hoşlansa da ilişkilerinin uzun vadeli bir sonucu olacağını asla düşünmemişti. Angela, konuşmasını İngilizceye sonradan dâhil edilen yabancı deyişlerle süsleme eğilimine sahipti, bu da bilgili biri olduğunu sergilemeyi, gereğinden fazla istediğini gösteriyordu; kahkahası ise o kadar sinir bozucuydu ki George'u, esprilerini asgari düzeyde tutmaya zorluyordu. George sonunda bu gizli ilişkiyi bitirmeye karar vermişti ama ayrıldıktan birkaç gün sonra Angela onu aramış, son bir kez yatmak istemiş, direnecek gücü olmayan George bu erotik davete icabet etmiş ve bunun ucu bugün Kensington'da bir şarap barındaki toplantıya çıkmıştı. Angela, garson şarap koymaya kalktığı anda elini kadehinin üstüne kapayıp, "İçmem. *Je suis enceinte,*" diyerek hamilelik haberini vermişti.

1 Özellikle ırksal, sosyal ve cinsel adaletle ilgili konularda hassasiyet gösterdiği varsayılan kişiler için kullanılan bir tabir. Türkçede uyanmış, uyanık, ayık, duyarlı ve duyarıcı olarak farklı kelimelerle kullanılmaktadır. [Ç.N.]

Şu anda el çantasından bir pudralık çıkarıp yüzüne sürerken –ki bu da George’u kızdıran huylarından biriydi– Angela, “Senden hiç bir şey istemiyorum,” diye üsteliyordu. “Bu oğlanın hayatının bir parçası olabilirsin de olmayabilirsin de, kesinlikle sen nasıl istersen. Hiç ilgilenmek istemezsen tabii ki anlarım. Ama bir şey değişmez. Bu bir *fait accompli*.”²

George, “Oğlan mı?” diye sorarken, şaşkınlığının altında ufak ufak babalık gururu belirmeye başladı. “Kesin oğlan yani? Eminsin?”

“Yani yok, emin değilim de,” diye itiraf etti Angela, “anneler sezebilir böyle şeyleri.”

“Saçmalama,” diye yanıt verdi George.

“Sen hiç anne olmadın George, o yüzden bilemezsin.”

“Belki olmadım ama kocakarı hurafelerine de inanmam.”

“Kocakarı değilim ben,” diye çıkıştı Angela. “Beverley’yle karıştı- rıyorsun beni.”

İğneleyici sözü duymazdan gelen George, “Yani benim, istediğim kadar ilgilenebileceğimi söylemek falan çok güzel ama iş o kadar da basit değil, ha?” diye devam etti. “Babalığa tekrar girişirsem, ki bunu bu yaşta yapmak hiç hoşuma gitmez, o zaman Beverley’yi kaybede- ceğim neredeyse kesinleşir; üstelik çocuklar da her zaman yaptıkları gibi onun tarafını tutar, o yüzden onları da kaybederim. Ama babalı- ğı kabul etmeyip yürür gidersem de alçağın teki olurum ve yirmi yıl sonra, elden ayaktan düştüğümde, bu oğlan veya kız veyahut birey benim kapımda bitecek, terk edildiğinden yakınacak, hayatında ters giden her şey için beni suçlayacak. Ben artık seksen yaşında olacağım ve doğrusu şu ki, böyle bir hüzne hiç gerek yok.”

Angela kaşlarını çatarak, “Birey mi?” diye sordu. “İkiz de olamaz mı?”

“Olabilir de ne alakası var?”

2 (Fr.) Olan oldu. [E.N.]

“E, ‘oğlan veya kız’ dedikten sonra özellikle ‘veya *birey*’ diye ekledin ya?”

“Anladığım kadarıyla bazı insanlar kendilerini erkek veya kadın olarak tanımlamak istemiyor,” diye yanıt verdi George. Kısa süre önce kendi programında konuk ettiği popçu, bu konuda ısrarcı olmuş ve kendisine çok kişilikli bir kadını anlatan bir Sally Field filmine göndermeyle Sibyl diye hitap eden kameramanın kovulmasına yol açmıştı.

“Eh, hâlâ yer fıstığı kadar olduğu için,” dedi Angela, “o tip tercihlerini henüz bildirmiş değil. Yani işleri gereğinden fazla karıştırmayalım.”

“Ama derdimi anlıyorsun,” dedi George ve garsonu çağırıp geleneksel tarifteki gibi tek değil, çift parça limon kabuklu, buzlu bir Old Fashioned kokteyli söyledi. “Bunu bana söylediğin için ben artık tepki vermek zorundayım, bu hiçbir şey yapmamak olsa bile. Bu işe dahil olmamayı seçsem de seçimimin doğası gereği bir dahlim olacak. Anlıyor musun?”

“Sanırım.”

“E, bir de işin mali tarafı var.”

“A, bak, hiç yakıştıramadım,” dedi Angela. “Paranın peşinde olduğumu düşünüyorsan...”

“Hiç de öyle düşünmüyorum,” diye cevapladı George. “Ama biraz para istemeye de hakkın var. Çocuğun da hakkı olacak. Ben elbette üzerime düşen ödemeleri yapmaktan kaçmam. Çocuğun nesebi gayri sahihliği yüzünden herhangi bir eksiklik çekmesini istemem.”

“Var ya, o kadar koyu liberal olmana rağmen bazen çok arkaik tabirler kullanıyorsun. Söylememin sakıncası yoksa *de trop*³ oluyor biraz.”

“Bunlar yasal tabirler sadece, o kadar.”

“Ben pek öyle olduğunu sanmıyorum,” dedi Angela.

3 (Fr.) Çok fazla. [E.N.]

“Ayrıca böyle bir şeyi Beverley’den gizleyemem. Hesap ekstrelerimizi her ay kontrol eder, hem de dış hatlar salonundaki narkotik köpeklerinin Tayland uçakları indikten hemen sonraki hâli gibi didik didik eder.”

“George!” dedi Angela ve güldü biraz. O gıcık kahkahasıyla.

“E, doğru ama. Birkaç hafta önce, Hatchard’s Kitabevi’nde hesabımız olmasına rağmen Piccadilly’deki Simpson’s’ta otuz sterlin harcadım diye şiddetli bir tartışma yaşadık.”

Angela, “Eh, şaşırmadım,” diye yanıt verdi, suyundan bir yudum aldı. “Sonuçta Simpson’s kapılarını doksanların ortasında kapadı.”

George iç geçirdi, “Anlıyorsun ama derdimi,” dedi. “Waterstone’s’dur o zaman. Kesme işareti de var, belirtmiş olayım. Hele ki bir zincir kitabevinin noktalama işaretlerini düzgün kullanmayı çok rahatsız ediyor beni.”

“Konusu açılmışken,” dedi Angela ve aralarında duran, ön tarafı büyük bir W harfiyle süslü karton poşeti başıyla gösterdi. “Bir daha gittin demek. Ne aldın?”

“İlgimi çeken yeni bir biyografi,” dedi George ve kitabı uzattı. “Sekiz yüz sayfa. En son ne zaman sekiz yüz sayfalık bir kitap okudun? Ben hiç okuyamıyorum gibi bir şey artık,” diye iç çekerek ekledi. “Sürekli ya laptopumla ilgileniyorum ya telefonumla. Neyse, demek istediğim şu: Birdenbire banka hesabımdan seninkine çok yüklü havaleler yapmaya başlarsam Beverley bunun sebebinin soracaktır. Bir de gayrimeşru çocuk peydahladığımı öğrenirse beni boşayacağı kesin diyebiliriz.”

“Peki bu, dünyanın en kötü şeyi mi olur?” diye sordu Angela.

“Evet, öyle olur. Karımı çok seviyorum ben.”

“O zaman niye aldattın onu?”

George yüzünü ekşitip, “O sözcüğü sevmiyorum,” dedi. “Aldatmak dediğin hile yapmak gibi bir şey, onu da uçkâğıtçılar, panayırları, başkanı adayları falan yapar ve ben bunlardan biri değilim.”

JOHN BOYNE

YANKI ODASI

İnsan olmak hata yapmayı da içerir ama işleri gerçekten berbat etmek için bazen sadece bir cep telefonu yeter!

Cep telefonu ne kadar da harika bir icat! Aynı anda hem başka dünyalara açılan bir kapı hem de gafillerin, dikkatsizlerin ve beceriksizlerin elinde hain bir silah.

Cleverley ailesi kendilerine sunulan ayrıcalıkların keyfiyle felaketten sadece bir tweet uzakta, parıltılı bir yaşam sürmektedir. George Cleverley, BBC'de çalışan ve ülkesi için gelmiş geçmiş en büyük hazinelerden biri olduğuna inanan bir televizyon programcısıdır. Eşi Beverley ise kitaplarını daima gölge yazarlara yazdıran popüler bir aşk romanı yazarıdır. Bu iki yozlaşmış karakterin çocukları da ebeveynlerinden çok farklı değildir. Sosyal medyanın çılgın talepleri sonucunda peş peşe yapılan hatalarına kimi zaman geri dönüşü yoktur.

John Boyne, karakteristik mizahı ve keskin gözlemleriyle öne çıkan ve İrlanda Edebiyatı Ödülleri finalistisi olan *Yankı Odası* ile sosyal medya bağımlılığı gibi çok güncel bir konuyu ele alarak hiciv dolu bir esere imza atıyor.

delidolu.com.tr
Facebook icon
Twitter icon
Instagram icon
Delidolu Yayınları

ISBN: 978-625-7314-98-5

9 786257 314985